ЗВІТ
забезпечення розвитку мережі центрів досконалості з реабілітації МОЗ (2025)

Розвиток людського капіталу в реабілітації є одним із пріоритетів МОЗ. Фахівці з реабілітації, які вже зараз працюють у реабілітаційних закладах, відділеннях та підрозділах, відчувають потребу у компетенціях та навичках для надання сучасної доказової реабілітаційної допомоги своїм пацієнтам (як учасникам бойових дій, цивільним жертвам війни, так і пацієнтам зі станами, не спричиненими війною).

Для оперативного реагування на потреби підвищення якості реабілітації МОЗ України з 2023 року ініціювало розвиток **клінічних мультидисциплінарних реабілітаційних центрів досконалості**. Їх головною **метою** є підвищення кваліфікації фахівців з реабілітації відповідних професій та навчання мультидисциплінарних реабілітаційних команд (МДРК) у короткостроковій та середньостроковій перспективі.

10 січня 2024 року було підписано меморандуми про співпрацю між МОЗ України та п’ятьма закладами-центрами досконалості.

8 квітня було підписано меморандум між МОЗ України та ДЗ «Центр психічного здоров'я та реабілітації ветеранів «Лісова Поляна». Цей заклад спрямовує зусилля на розвиток медичного персоналу та фахівців з реабілітації закладів охорони здоров’я, що надають допомогу пацієнтам з психотравмою, легкою черепно-мозковою травмою, а також особам, які пережили тортури та полон.

14 лютого 2025 року підписано меморандум із сьомим центром досконалості, який спеціалізується на наданні реабілітаційної допомоги пацієнтам з ураженням спинного мозку – КП «Рівненський обласний госпіталь ветеранів війни» РОР (м. Клевань).

Таким чином, станом на **грудень 2025 року**, до проєкту залучено **сім** закладів охорони здоров’я:

1. КНП «Обласна клінічна лікарня Івано-Франківської обласної ради»,
2. КНП «Міська клінічна лікарня №4 Дніпровської міської ради»,
3. КНП «Вінницька обласна клінічна психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка Вінницької обласної ради»,
4. КНП «Тернопільська обласна клінічна психоневрологічна лікарня Тернопільської обласної ради»,
5. НДСЛ «Охматдит»,
6. ДЗ «Центр психічного здоров'я та реабілітації ветеранів «Лісова Поляна» МОЗ України»,
7. КП «Рівненський обласний госпіталь ветеранів війни» РОР.

Центри досконалості відповідають логіці реабілітаційних маршрутів, слугують базою для розвитку спроможної мережі в Україні. Центри досконалості є тренінговими хабами для інших українських реабілітаційних команд. Вони мають статус провайдерів безперервного професійного розвитку, що важливо, адже **з 2025 року** система безперервного професійного розвитку (БПР) застосовується для професіоналів і фахівців у галузі охорони здоров’я, зокрема

тих, хто працює у складіс МДРК – фізичних терапевтів, ерготерапевтів, медсестер тощо (наказ МОЗ України від 16.04.2025 № 650).

Роль центрів досконалості:

- *Пілотування інновацій:* вивчення та впровадження нових методів та технологій надання реабілітаційної допомоги, поширення кращих світових практик.
- *Участь в проведенні досліджень* у сфері реабілітації та допоміжних технологій.
- *Освітня діяльність*: формальна освіта – проведення клінічних практик для студентів, що здобувають реабілітаційну освіту на додипломному рівні, та лікарів фізичної та реабілітаційної медицини під час інтернатури; неформальна освіта – проведення професійних медичних стажувань, майстер-класів, тренінгів, семінарів, фахових шкіл, інших заходів безперервного професійного розвитку в реабілітації.
- *Хаби для обміну знаннями, співпраці та передового досвіду.*
- *Нетворкінг*: сприяння співпраці між фахівцями з реабілітації та установами, розвиток спільноти фахівців з реабілітації.
- *Лідерство та адвокація:* центри досконалості беруть активну участь в адвокації політик у сфері підвищення якості реабілітаційних послуг.
- *Збір статистичних даних.*
- *Допомога при рідкісних і складних станах.*

Мультидисциплінарні реабілітаційні команди всіх запрошених до проєкту закладів охорони здоров’я володіють необхідними знаннями та досвідом надання реабілітаційної допомоги всередині багатопрофільних лікарень, починаючи з гострого періоду; сповідують цінності пацієнтоорієнтованої доказової реабілітації; демонструють ефективну командну співпрацю; мотивовані розвиватися та ділитися своїм досвідом з фахівцями з інших лікарень; мають достатні людські та інфраструктурні ресурси; отримують оплату від НСЗУ відповідно до вимог реабілітаційних пакетів програми медичних гарантій.

МОЗ безперервно співпрацює з іноземними партнерами у сфері професійного розвитку команд центрів досконалості, які після навчання за кордоном поширюють отримані знання в Україні. Із листопада 2023 року фахівці центрів досконалості та інших закладів охорони здоров’я, які надають реабілітаційну допомогу, проходили стажування та брали участь у тренінгах у провідних клініках і реабілітаційних центрах світу: Норвегії, Латвії, Естонії, Німеччині, США, Данії, Японії, Словенії, Італії, Франції, Великій Британії, Кореї.

Результати діяльності та досягнення:

У проміжку з травня 2023 року до грудня 2025 року, за підтримки Бюро ВООЗ в Україні, Проєкту «Реабілітація травм війни в Україні», що реалізується благодійним фондом «Пацієнти України», та бельгійської агенції міжнародної співпраці ENABEL центри досконалості (а саме КНП «Обласна клінічна лікарня Івано-Франківської обласної ради», КНП «Міська клінічна лікарня №4

Дніпровської міської ради», КНП «Вінницька обласна клінічна психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка Вінницької обласної ради», КНП «Тернопільська обласна клінічна психоневрологічна лікарня Тернопільської обласної ради») провели освітні заходи для фахівців з реабілітації з більш ніж 80 реабілітаційних відділень з різних областей України.

У 2025 році тренінгами охоплено щонайменше 41 заклад спроможної мережі (за попередніми даними: 36 — за підтримки ВООЗ, 5 — за підтримки ENABEL).

Формати навчання від центрів досконалості включають очні тренінги, стажування, супервізії, онлайн-тренінги, конференції, курси навчання тренерів, експертні оцінювання, а також клінічні професійні 3-місячні тренінги для мультидисциплінарних реабілітаційних команд спроможної мережі.

Станом на **грудень 2025 року**, зважаючи на ріст спроможної мережі, до навчань у центрах досконалості долучено майже 50% ЗОЗ спроможної мережі.

Українські реабілітаційні команди, що беруть участь в освітніх заходах центрів досконалості, оволодівають клінічними навичками та методами ефективної допомоги пацієнтам з хворобами й станами, спричиненими війною, розвивають навички продуктивної командної роботи та комунікації. Про це зокрема свідчать результати пре- та пост-тестувань команд-учнів, а також оцінювання за Mayo High Performance Teamwork Scale, які застосовуються в рамках тренінгів. Так, відповідно до підсумків тестувань учасників першого та другого циклів тренінгів у 2025 році, кількість правильних відповідей у пре- та пост-тестуваннях зростає від 56-80% до 86-94%. За Mayo High Performance Teamwork Scale команди отримують високі та відмінні результати.

Під час 5-го Національного Конгресу ФРМ (Львів, 14-15.11.2025) було здійснено доповідь щодо використання шкали Mayo High Performance Teamwork Scale для оцінювання МДРК на базі Дніпровського центру досконалості.

Рівненський обласний клінічний госпіталь, що набув статусу центру досконалості **у 2025 році**, протягом року провів такі освітні заходи:

1. «Тренінг з гострої реабілітації при ураженнях спинного мозку» за підтримки Бюро ВООЗ в Україні для:

- КНП «Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради» – 17-18.01.2025 рік;
- КНП Миколаївської міської ради «Міська лікарня швидкої медичної допомоги» – 31.01.– 01.02.2025 рік;
- ОКНП «Чернівецька лікарня швидкої медичної допомоги» – 07-08.02.2025 рік;
- КНП «Одеська обласна клінічна лікарня» Одеської обласної ради – 28.02.-01.03.2025 рік;
- КНП «Обласна клінічна лікарня імені О.Ф. Гербачевського» Житомирської обласної ради – 29-30.08.2025 року;
- КНП «Обласний клінічний центр нейрохірургії та неврології» Закарпатської обласної ради – 19-20.09.2025 року;
- Відокремлений підрозділ "Лікарня Святого Пантелеймона" КНП "Львівське територіальне медичне об'єднання" багатопрофільна клінічна лікарня

інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги" – 31.10.-01.11. 2025 року.

2. 25.01.2025р. проведено Рівненський регіональний практичний семінар з фізичної терапії, у якому взяли участь 70 фахівців з кількох областей України.

3. Фахова школа «RehabSCI» «Обстеження та стратегії реабілітації після травми спинного мозку»:

- КП «Рівненський обласний госпіталь ВВ» РОР – «Обстеження та стратегії реабілітації після травми спинного мозку» – 19-20.08.2025 року.

4. У серпня 2025 рокк фізичні терапевти центру досконалості стали тренерами тренінгу ВООЗ «Базовий рівень з підбору, налаштування та надання крісел колісних».

5. У рамках роботи в громаді проведено 2 зустрічі з школярами. 29.01.2025р. – Клеванський ліцей №2 та 30.04.2025р. – Рівненський обласний науковий ліцей. У межах зустрічі прочитано по три лекції з метою ознайомлення молоді з наслідками травми, обговорено питання доступності, психологічної допомоги. У кожному з закладів на зустрічі були присутні близько 40 школярів.

6. Спільно з ГАР розроблено і впроваджено програму навчання пацієнта з ТСМ. Лекційний курс розрахований на 2 міс. і включає 16 лекцій.

7. У відділенні проходили і проходять практику студенти Українського католицького університету (5 осіб), Рівненського державного гуманітарного університету (57 осіб), Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. акад. Дем'янчука (9 осіб) у напрямку фізична терапія, ерготерапія; Рівненської медичної академії (24 особи) за спеціальністю асистент фізичного терапевта та ерготерапевта. Закінчили інтернатуру 5 лікарів ФРМ, та станом на грудень 2025 року проходять інтернатуру 3 лікарі ФРМ.

8. Команда відділення ФРМ взяла участь в 64-й міжнародній конференції ISCoS 2025 з постерною доповіддю на тему: «Бар'єри і фасилітатори інтеграції людей з ТСМ в громади».

9. Представники відділення ФРМ входили до складу робочої групи з написання стандарту реабілітаційної допомоги при ТСМ.